

Kovács Áron

CZIBOR JÓZSEF: ÉDES KICSI TÜNDÉM! – CZIBOR JÓZSEF TÜNDE-NAPLÓJÁNAK RÉSZLETEI –

A kopott borítójú, 160x100 mm méretű, 229 oldal terjedelmű kis határidőnapló, melynek részleteit a következő oldalakon közlöm, 2017-ben került egy budapesti antikváriumból a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei tulajdonába. Szerzője, Czibor József a Csallóköztől légvonalban 12 kilométerre fekvő Deáki község lelkipásztora.

Czibor Józsefet 1932-ben választotta meg a Deáki Református Egyházközség lelkipásztorává, majd mint önálló lelkipásztor alapított családot ugyanebben az évben. Feleségül vette Tóthkárolyi Ibolya tanítónőt, majd 1935-ben megszületett Anikó, 1941-ben Tünde lánya, 1943-ban pedig Csongor fia.

Tünde-naplóját Czibor József 1941. május 5-én, Tünde születésének napján kezdte el vezetni, napról-napra dokumentálva benne gyermeke és családja életét egészen 1947. szeptember 4-éig, a Felvidékről való kitelepítésükig. Czibor József, mint jó apa, mozdulatról mozdulatra követi lánya fejlődését, az első szavak, léptek, jó cselekedetek és csínytevések, ünnepek és hétköznapok mind-mind megjelennek benne. Az olvasó beavatást nyer a Horthy-korszak kispolgári mindennapjaiba, míg bejegyzésről bejegyzésre haladva 1945-ben maga alá nem söpri őket a történelem vihara. A naplóírást ekkor sem hagyja abba Czibor, őszintén számol be félelmeikről, reménysegeikről. Testközelből ír a frontátvonulást és a háború mindennapjainak borzalmairól, bár ezeket, az apai szerep diktálta kötelességeknél elegendő téve szemérmesen tompítja majdani olvasója, Tünde számára.

Kovács Áron, PhD

- 1945. febr. 26.
Édes kicsi Tündém!
Ma volt a kis Bartha Olivér Géza Zsigmond megkeresztelése Kajalon¹. Ott voltunk valamennyien. Te is igen jól érezted magad. Minden szép és jó volt!
- 1945. márc. 20.
Édes kicsi Tündém!
Községünkben tifuszbajárvány ütötte föl a fejét. Ma mindnyájunkat beoltattam védőszérummal.
Hadihelyzet: Tata körül folynak a harcok!
- 1945. márc. 28.
Ma, majdnem háromhónapnyi ittartózkodás után elment Topcohal őrnagy. A német hadsereg ezen a szakaszon is vonul vissza.
Mind a három utcai szobában és előszobában német parancsnokság lakik. A mosókonyhában sofőrök laknak.
Császár Mihályné az első tifuszos halott.
Egyre gyakoribb orosz vadászpülő-támadás éri vidékünket.
Hadihelyzet: Veszprém után Pápa is elesett. Léva felől felénk húzódik a front.
- 1945. III. 29.
Óriási forgalom az országutakon. Minden hátrafelé! Kocsik menekültekkel, katonai személy és teherautók, páncélosok, terepjárók.
Magyarcsókot és Vágfarkasdot bombázták ma. Emberéletben és anyagiakban károk keletkeztek.
Több menekültöt a szénapajtában helyeztünk el. Ma elmenekültek a jegyzők is családjaikkal Németországba. Rektor úr is elment. Felesége és Zsuzsika 2 nappal előbb. Öreg édesanyját itthagya.
Hadihelyzet: Érsekújvár elesett! Páncélos ékek egész Jattóig törtek előre. A görgés egyre erősödik, de mégis hihetetlen a „csend” mert a hang nem mutatja a front közelségét. –
- 1945. III. 30.
Nagypéntek. Orosz légitámadás érte Deákit. Az Újsoron 3 ház és a főutcán 2 ház rongálódott meg jobban. A fő utcán egy ház s egy kisebb szalmakazal leégett.
D.e. ment el tőlünk a német hadosztályparancsnokság. Mind a 3 utcai szobát lefoglalták. Minden ablakon át telefont vezettek be. Utánuk alantasabb parancsnokság jött.
Az Újsoron karján sebesült meg Nagy Sándorné Császár Vilma. Egy német katona meghalt, megsebesült. A holtat Csímma Lázár kertjében hantoltuk el.

---

¹ Nemeskajal

Német és magyar parancsnoki megbeszélés. Balassa tüzér ezredes szerint a Vág vonalat tartják és nagy harcokra van kilátás.

A németek miatt nem megy jól a pakolás és elásás. A pajtában egész a vízig ástam egy hatalmas gödröt s oda tettem egy német katona segítségével a ruhával telt nagy szürke ládát. Szurkos papírral borítottam be kívülről. Salakkal vékonyan betemettem és föléje könyvvel teli ládát helyeztem. A pajta ólja, egy sarok kivételével, ládákkal van tele. Templom mögötti kertben is vannak ládák. Jó mélyen. Itt van a befőtt, spiritusz, néhány üveg bor és ecet, zsír és cukor. Föléje krumpli és sárgarépa került. A föld színe szalmás trágyával lett meghintve.

A németek Rakottyá határ felőli végét torlaszokkal elzárták s ma az ottan lakosok egy részét kiűritették. A kertben védelmi állás rendeztek be.

Egyre több német özönlik hátrafelé.

- 1945. III. 31.

Az éjjel tovább folytattuk dolgaim elásását. Hajnali 2^h-ig ástam a kertben telihold és Stalin-gyertya s felgyújtott (akna-tűz által) ház fénye mellett. A háború végérvényesen megérkezett hozzánk! Vajjon hogyan vészeliük át?!

A kertben ástam el a zöld ládát és az úrvacsorai ezüst edényeket.

Egész lakásunk, a hálószoba kivételével németekkel van tele. Még a verandán és a folyosón is aludtak. Ülve s fekvé. Kinek hogyan jutott. Igen kimerülteknek látszottak.

Hajnalban kezdtek kivonulni a németek. 5^h-kor mentek el tőlünk nagy hirtelenséggel. Pered felől Alsószelinek oroszok vonulnak. Lófogató tűzéréség és gyalogság. Mély csend üli meg a falut. Mindenki pakol. Kora reggel igazítom el az éjjeli ásás nyomát. Virágot ültetek föléje. 8^h-kor rakottyai emberek mondják, akik a németek elvonulása után mentek haza, hogy be vagyunk kerítve?

Nagy sietve a fürdőszobába hányjuk be a még el nem ásott holmit. Az ajtó elé szekrényt tolung és úgy tüntetjük el a „kincses kamrát”.

Alig öltözök át, papi mellényt veszek, mert mint lelkipásztor akarok nyíltan is szerepleni, történjen velem bármi – kitekintek a hálószoba ablakán az udvarom felé s íme 3 lovas s több gyalogos orosz katonát látok felénk jönni! Nagyon furcsa, szokatlan érzés! Alig mult el 9 óra! Amikor a szobából mellénygombolás közben kiugrok, hogy híriül adjam az oroszok érkezését a németek által tárva hagyott kapun egy szép szál muszka rohan be, kezében puska s fut hátra németet keresni. Fáspajtában német személyautó garázsírozott. Kapuja tárva. Ide néz be először Majd sorra vesz mindent. Garázsban megtalálja a keréknélküli autónkat. Ekkor már a folyosó végében álltam. Ti a pincében voltatok, ami ekkorra szépen be volt rendezve ágygal, fotelokkal enni és inni valóval. Az orosz értem jön, a garázsba hív és kérdi tőlem hogy hol vannak az autógumik? Megfenyeget, hogy lelő, ha elő nem adom.

Első találkozásom a bolsevik orosz katonával. Mondhatom nem valami kellemes. Csehül, a szláv megérti egymást, megmagyaráztam, hogy c. 2 éve már el kellett küldenem Bpestre.

Alig ment el 3 orosz katona jött ismét. Az egyik tiszt volt. Ruhája s arca elég tiszte. Kolbászt kértek enni. Egy szálát kihoztam nekik.

A két alantas a konyhai asztal mellé ült le. Az egyik lehúzta a bőrét a másik azzal együtt ette. A tiszt többször végigsétálta a lakást. Hálószebonyból zsebkendőket vágott zsebre. Addig a kettő „falta” a kolbászt. A maradékot zsebre vágva tovább álltak.

Újból jött kettő. Enni kértek. Meglátták az asztalon a kolbász bőrét – azt kérték. Amikor elmentek utánuk egy szál mosolygó muszka jött s már messziről mondta, hogy neki kolbász kell. Az élesztárba utánam jött és annyit kért, amennyit látott. Szerencsére mielőtt jött volna 2 szál az egyik liszteszák mellé eltettem s hogy a többi elvitte, a két szálát a pincébe vittem le.

Az orosz a kolbászt papírba csavartatta be és széles mosollyal távozott.

Nemsokára 2 tiszt szállotta lováról a templom előtt. Egy ideig a Kálvin-téren sétáltak, majd bejöttek. Az egyik, a fiatalabb, fess őrnagy, a másik tépett köpönyegű kapitány. A konyha előtti lépcsőn beszélgettünk. A kapitány kérdezett. Mikor mentek el a németek, sokan voltak-e, mikor érkeztek az oroszok, templom-e a templom, pap vagyok-e? stb. Beszélgetésünk alatt 3 szovjet lovas katona (kozák) ugratott be a kapun a valóban „lőhátról” a tisztek feje fölé, enni kért tőlem. A kapitány feljűködve fordulva ezt mondotta nekik: Nem látjátok, hogy ez templom. Ilyet itt ne csináljatok. Menjetek el tovább. Az első kettő azonnal kifelé fordult de a harmadik fejét csóválta s lovát ütve ment el.

A távozó jó benyomást tevő tisztek után két barátságosan tekintető orosz jött. A verandán találkoztam szembe velük, mert állandóan a pince előtti folyosón tartózkodtam, hogy titeket a bunkerben tájékoztassalak és az utcára is figyelhessek. E kettő mindjárt órát kért. Mondtam nincsen. Erre az egyik nekem szegezi a géppisztolyt, a másik pedig végig motozza minden zsebemet, kivéve a farzsebemet a nadrágon. Pont ebbe tettem percekkel előt az órát. Ami a zsebekből kikerült mindent visszaadtak pénzt, kést, cérnát (a szekrényből raktam zsebre) öngyújtót (évek óta nem használtam s így benzin hiány miatt nem gyúlt meg s mivel mondtam, hogy rossz, visszaadták!) Közben egyre hajtogatták, hogy ilyen burzsujnak kell órájának lenni. Majd leültek a folyosó párkányára és 10 percnyi időt adtak. Ha addig nem adom elő: agyonlőnek! De számba adva a szót mondtam, hogy „elzabrálták” más. Nagy káromkodás közben mentek be a lakásba. A szobákat végig járták. A nyitott szekrényekbe benézőgéltek Végre az egyház páncélszekrényéhez értek. Parancsolták, hogy nyissam ki. A külső ajtóhoz volt kulcsom, mert az egyik gondnoktól elkértem, de a belső u.n. trezortot nem tudtam kinyitni. Ezer szerencse, hogy valahogyan megértettem vele, hogy a kulcs a gondnoknál van. Majd lelőttek! Igen dühösek lettek, hogy se óra, se pénz.

Dél felé egy teljes aknavető szakasz érkezett hozzánk 50-60 ember. A szomszédos péktől elhordták az éppen akkorra kiszült kenyeret s az egész lakásunkat előzölve megkezdték a szabad rablást. A szekrényekből, fiókokból kiszórtak mindent és ami megtetszett zsebre vágták. Az élesztárban ami enni és inni való volt nagyrészt „megzabrálták”. Igen szomorú érzés, hogy tehetetlenül kellett nézni, amint az ember vagyonát kifosztják, elkótya-vetyélik. Ezt az érzést nem lehet szavakba önteni, ezt csak átélni lehet! 30-40 perc után ami 3-4 órai időnek tűnt, gyorsan távoztak. Itt hagytak

4 drb. kis aknát, 2 drb. üres befőttes üveget, 1 drb. rádió fejhallgatót, mindenféle elszórt kenyeret.

Alig ment ki az utolsó gyorsan ettünk ebédre valamit a konyhában. Szerencsénk volt, mert éppen elvégeztük az ebédet s máris óriási banda vetődött be. Több, mint 100 főből állott. Volt külön neve az alakulatnak s azt felírták a falra az utcaajtó mellé – természetesen cirill betűkkel. Mint sáskák leptek el mindent. Szívfacsaró látvány volt az éléstár tökéletes kifosztása. Minden lekvárt, málnát, diót, spirituszt, sonkát megettek, megittak. Elbántak az egész lakással. Szüszterkabátomat, alsóruhát (inget, alsónadrágot úgy kérte egy tölem) gyertyát, gyufát, zsebkést, borotvát, stb. elvitték. A padlást átkutatták. Az autót kifosztották. Minden szerszámot, lámpát elvittek. Az egyik kertészék vásznát kivágták. Autó akkumulátorát, permetező gumiját, benzines kannát stb. stb. elvitték. Órákig tanyáztak nálunk. Búzzal, piszokkal, undor látvánnyal telt meg az egész lakás.

Velem még zongoráztattak is, pedig még skálázni sem tudok. Az egyik, amikor játékomat befejeztem, azt mondotta „harasó” (szép); a másik: nem ismerem (na, magam se tudtam hogy micsoda!), a harmadik, hogy egyházi ének.

De volt közöttük csinos, tiszta, rokonszenves, intelligens ember is. Egy beszélt meglehetősen németül. Mint mondotta a mariupoli iskolában tanult meg. Ez szépen zongorázott is. De a legtöbb „sötét” arc volt.

Több lement hozzátok a pincébe majd fel is hívtak onnan az udvarra. Nem bántottak senkit. Megkönnyebbültünk, amikor Alsószeli felé távoztak.

Egy, aki valamit magyarul is tudott s tudta a „szomorú vasárnap délután...” kezdetű dalt, azt mondotta, hogy utánuk más alakulat nem jön. Nem is jött. Az éjszakát egyedül, de nyugtalanul töltöttük. Így virradt ránk a húsvét első napja.

- 1945. IV. 1.

Húsvét. Nagyon szomorú ünnep. Az este vágató kozák csapatok vonultak át a falun, az éjjel rengeteg teherautó s mindenféle alakulat. Szakadatlan repülőbűgás. Légiharcok. Istentiszteletet nem lehetett tartani. Az oroszoktól ugyan lehetett volna, mert meg nem tiltották, de a helyzet nagyon Írás szerű volt: „nincsen aki ünnepnapra járjon”. Az emberek nem merték házaikat és családjaikat elhagyni és ünnepi ruháikat elásták.

Különböző átvonuló alakulatok 2-3 főből álló bandái „zabrálnak.” Pincétől-padlásig kutatják át a lakásokat. Ami megtetszik nekik elviszik. – Ha egy teherautó megáll, a rajta ülők, mint a patkányok futnak széjjel a környező házakba.

Édesanyád és Irénke nénid a pincében aludt, Anikó, Tünde, Csongor pedig szemben lakó Vitál bácsiéknál, magam egyedül benn a hálószobában ruhástól. Mivel nappal is és éjjel is több asszonyt és leányt meggyaláztak az oroszok – az idő ideges feszültségben telik.

Mivel a pince nem véd meg a megbecstelenítéstől: édesanyád, Irénke néni és Anikó az istálló padlásán töltötte az éjszakát.

- 1945. IV. 2.

Amikor az oroszok, húsvét szombatján, bevonultak elfogtak 3 honvédet (2-t h. ruhában, 1-t civilben) kivezették őket az állomás mellé és géppisztollyal agyonlőtték őket. Az egyik ref. volt s őt ma temettem el. De milyen temetés volt! Csak magam voltam! Az egész falu kihalt volt. Az utcán csak oroszokat lehetett látni. Amíg a Bibliát olvastam, néhány ott lakó r. kat. asszony jött a temető kerítéséhez. E ref. hősi halott, Csenye Sándor 25 éves kisgyőri munkás, civilben volt s a homloka volt széjjel roncsolva. - Temetőből jövet óriási orosz autó-karavánnal találok. Mind hadianyaggal, emberrel volt tele. Igen nagy port vertek fel.

A férfi lakosságot 14-65 évig robotba hajtották a sóhi komphoz. Itt törtek át a muszkák a Vágon s itt készítenek hidat. Meg Sellyén is, ahol a németek mindkét hidat felrobbantották.

A lelkészeknek nem kellett robotba menniök.

Hozzánk is beszállásolta délfelé magát egy teherautós csoport. 11 főből állott: 1 őrnagy, 1 százados, 1 hadnagy, őrmesterek, 1 asszony 4 éves kislányával, soffőr, kocsis. (Ez utóbbi később érkezett lóháton s vezetett egy üres hátsó lovat.)

berendezkedtek és ebédet kértek. Úgy gondoljuk, hogy a vad portyázóktól megvédnek? Édesanyáddal az őrnagy mindjárt levetette az én piszkos munkaköpenyemet. Hogy csúnyának nézzenek ki a leányok és asszonyok piszkos ruhákba öltöztek.

A robotosok egy részét 5 napi élelemmel hajtották munkára (Sóhi hídcsináláshoz.)

- 1945. IV. 3.

Itt-ott részeg oroszok garázdálkodnak. Egy-egy leány és asszony esik áldozatul. A nálunk lévők tisztességesen viselkednek. Az őrnagy és a kapitány szimpatikus, elég finom modorú, halk szavú „tovris”-ok. Bezzeg nem az a többi! Semmit sem dolgoznak. A napon süttetik magukat. - Klozetunkra egyik sem jár, hanem átjárnak a kidőlt kerítésen keresztül a rektorék kertjébe.

Érdekesen mosakodnak. Kezüket a laborban lévő kevés vízben szappannal megmossák s az arcukat a szájukból kezükre engedett vízzel! Fogkefét és parfümöt használnak. Ezek tiszták. De bizony nagyon sok piszkosat láttunk. Igaz, hogy itt volt a front. – Megjegyzem, történeti hűség kedvéért, hogy a „zabraló” oroszok szappant egyet sem vittek el. – A közeli repülőterek miatt – egyik Tarnóc mellett, a másik Felsőszelinelé és Farkasdon, a gépek nagyon alacsonyan repülnek. Ti, gyerekek élvezitek, hogy egész jól látni a pilótákat. Különösen Te Tündikém harsanásod, hogy „láttam a pilótát, láttam a pilótát.”

Vágsellyén nyolcan haltak meg a front átvonulásakor. Deákin senki sem a polgári lakosság közül.

- 1945. IV. 4.

Ma reggel 5^h-kor oroszaink köszönés nélkül elmentek. Az este még azon ürüggyel, hogy fogadtak, megfőzötték a maradék tojást, 48 drb-t (a tojást és a tyúkot csodálatosan szerették.)

Az időjárás kellemes tavaszi. A barackfa virágzik.

Az orosz utánpótlás, teherautókon, erősen zajlik nyugat felé.

Nagyszombat felől erős ágyúszó hallatszik.

Galánta felől erős, hosszan tartó német repülőátadás gyanítható.

A front állítólag Bécs előtt van. – Falunk elcsendesedett. Csak néhány orosz maradt a majorban. A levegő annál zajosabb.

Különös, hogy a nyugat felé száguldó autók részére az oroszok nem szerelnek fel útjelzőket. Úgy kérdezték meg, Mivel azonban a férfiak robotba járnak, az asszonyok pedig zárt utcaajtók mögött félnek nem igen akad kitől kérdezzessenek a muszkák. Ti kicsinyek velem alusztok a hálószobában, a többiek megint az istálló padlásán.

• 1945. IV. 5.

Ma megint csendes nap van. A pincei bunkerből kezdjük a fölpakolást. A szobákat lassan kitisztítjuk.

Mivel Rektor úrék elmenekültek lakásukat tönkre tették. Ma néhány talicska könyvüket toltam át a templomba. Onnan nem lopják el.

A selyei híd, mint halljuk, rövidesen elkészül.

Magyar emberek szállingóznak haza, akik munkaszolgálatosok voltak Vasmegyében. Csak gyalog lehet közlekedni s ezért fáradtak, piszkosak és éhesek.

Szemerklő eső.

• 1945. IV. 6.

Mivel a jegyzők mind elmenekültek a községházát kifosztották, bepiszkították. Most takarítják, mert ott lesz a parancsnokság.

Szemerklő esővel hűvös idő.

Minden megálló teherautó újabb izgalmat jelent.

A távolodó háborús zaj elhalkult. Csend borult a tájra.

Galánta felől nagyobb autóoszlop érkezett a Főszegre. Ott kezdik beszállásolni magukat. Egyes családokat kilakoltatnak. Puskás nénihez 10 orosz „rádiós” nő került. Eddig hozzánk még nem került orosz.

• 1945. IV. 7.

Az éjszaka nyugodtan telt el. Az idő hűvös, szeles. D. Száz Lajost kifosztották. Kisebb kilengések miatt bizonytalanságban élünk. A község pénzének kisebb részét az oroszok elvitték s abból vásároltatnak maguknak tyúkot és tojást.

Derékra újabb motorizált csapatok érkeztek. Mi még mentesek vagyunk.

Élelem beszolgáltatást vetettek ki a falura. Holnap reggel 8^h-ig kell: 25 drb. hízott sertés, 25 drb. marha, tyúk, tojás, tej, stb.

Örmester másodmagával helyet keresett, de mivel ágyneműt nem ígértem neki, csak díványt, nem jöttek vissza. (Az orosz előszeretettel alkszik díványon, sezlónon. Amikor nálunk aludt a 11, ide 4 sezlont hoztattak össze a faluból.)

- 1945. IV. 8.

Vasárnap. A hívők kérésére még ma sem tartottam istentiszteletet. Az asszony nép nem mer hazulról kimozdulni, a férfi nép is, ha robotba nem hajtják otthon tartózkodik és ruhája el van ásva.

Az éjszaka elég nyugodtan telt, noha hajnali ½ 3^h-kor zörgettek az ajtón és ablakon. De hamar csönd lett.

Az időjárás: hűvös, szeles. Ha csendesen is, de nagy bizonytalanságban telnek napjaink. Nem tudhatjuk, melyik percben ki és miért toppan be?!

Orosz katona, zsákkal a vállán, házal tyúkokért. Amíg benn van a vele járó őrmester az utcán álldogál.

10^H-kor kidobolták (vasárnap!) hogy minden 16-60 éves férfi azonnal munkába menjen. Sokak idegzete lerongyolódik ilyen körülmények közt.

- 1945. IV. 9.

Az éjszaka első felében nyugtalanságot keltett a sok iránytévészett teherautó. Nagy kiabálás és motorzúgás zavarta meg a csendet. Édesanyádék az istállópadláson azt gondolták, mind a mi udvarunkon helyezkedik el.

Ma reggel már fehér karszalagos milícia (polgárőrség) szedte össze munkára az embereket.

- 1945. IV. 10.

Békés csend nappal és éjjel. Nem győzzük áldani érte a magasságos Istent! Falunkban tyúkvész van több helyütt.

Ma d.e. hirtelen meghalt Komjáthy Lajos gondnok 23 éves leánya Esztike férj. Jónás Gyuláné. Pincében szerzett tüdőgyulladást s nem feketett nyugodtan, mert az oroszok nem egyszer kiugrasztották az ágyból.

Kidobolták, hogy ma délig minden puskát, rádiót és fényképezőgépet be kell szolgáltatni.

- 1945. IV. 11.

Az éjszaka motorzúgástól és kutyaugatástól volt hangos

Az időjárás hűvös, száraz. Amióta az oroszok itt vannak, senki sem mer a határban dolgozni

Az összes lovakat elvitték, amiket meghagyott a német. Sokat szerszámmal és kocsival együtt. Az ökrös fogatokat pedig tyúkkal és malaccal hajtják Pozsonyba, sőt azon túl is.

- 1945. IV. 12.

Az este igen keményen bezörgettek. Verték és rugdalták az utcaajtót. Mint ma reggel megtudtuk, 2 orosz keresett szállást. Szabó Elekékhez mentek be.

- 1945. IV. 13.
Hátsó udvari nagy szederfát kivágattam tűzre.
Dr. Serédi Jusztinián hercegprímás, Deáki nagy szülöttje, nagycsütörtökön még meghalt szívszélhűdésben. Ma volt érte a requiem.
Bécsben kiszabadított lengyel leventék érkeztek Deákiba, hazafelé való útjukban.
- 1945. IV. 14.
A faluban sok orosz van de nálunk csend és nyugalom.
Tegnap d.u. a pallóci Szűcs Rózsit orosz tiszt autóval ismeretlen helyre elszőktette. Szép fiatal asszony volt.
- 1945. IV. 15.
Sz.R.-t Sellyéről haazengedték egy éjszaka után.
Az éjszakát nyugodtan töltöttük. Ma, vasárnap lévén tartottuk az első istentiszteletet. 2 férfi és 20-25 nő, hasonló számú leány volt jelen. A d.u.i istentiszteletre egy orosz is bejött, de alig 2 perc után kiment. Csak körülnézett a torony melletti karzat alatt.
Úgy halljuk, hogy Rooseveltt amerikai elnök meghalt? Kár, hogy nem előbb!
- 1945. IV. 16.
Ma futott be Sellyére az első vonat Galánta felől: 3 kocsiából állott. Pozsonyba Szereden, Lipótváron és Nagyszombaton keresztül lehet eljutni. Szenc körül a németek igen összerombolták a sineket.
Állítólag Bécs elesett?
- 1945. IV. 17.
Csend és béke! A Derékon és a Főszegen azonban igen sok az orosz. Sok helyütt alig győznek mosni vasalni az oroszokra. Jól élni szeretnek. Minden tyúkot és tojást megesznek. Kíelik a falut! Mi lesz jövőre? 1946 tavasza ínségesnek ígérkezik!
Orosz teherautóval jöttek haza Bpestről a Rákóczi utcai Doráék.
- 1945. IV. 18.,
Az este Pestről jött oroszok dörömböltek tojásért és szállásért, de nem engedtem be őket. Sikerült.
Eső régen esett. A tavasz száraz.
Úgy halljuk, hogy 20-án, 7 kivételével az összes oroszok elmennek. Hála legyen a jó Istennek hogy már itt tartunk!
- 1945. IV. 19.
Mennek a muszkák!
Falubelieket is befogtak pakolni! Egy pár helyről már el is mentek.

- 1945. IV. 20.

Az oroszok elvonulása tart. A orosz altiszti iskolába elvitt földgömb ma visszakerült.

Az eltávozó oroszok egyes jómódú ref. családokat nagyon kifosztanak. Hosszú vasrudakkal szurkálják a földet s úgy keresik az elásott holmit.

- 1945. IV. 11.

Az oroszok távoztával kezd megindulni az elkésztet határi munka. Ma a Gyögrí dűlőben Anikóval krumplit, csemegekukoricát és babot vetettünk. Kiskocsival húzta ki a Gyula bácsi.

Kétfedelű orosz gép szállott le a közeli urasági táblán.

Kajdról írta Kláríka néni, hogy őket alaposan kifosztották. De semmit sem ástak el. Aranyórával a zsebben fogadták a muszkát.

Az éjjel hideg eső esett nagy szél kíséretében.

- 1945. IV. 22.

Vasárnap. Ma már jóval többen voltak a templomban. Édesanyátok orgonázott. 2 orosz is volt. Az orgona alatt ültek. A prédikáció elején azonban kimentek. Rendesen viselkedtek.

- 1945. IV. 23.

3 csehszlovák csendőr érkezett. A központban laknak és kitűzték a csehszlovák lobogót.

A pajtában elásott könyveket felvettem. Nincs semmi bajuk.

A községtől árirat érkezett az iskola megnyitása ügyében.

- 1945. IV. 24.

Az iskolába behordott szalmát és szemetet az udvaron elégettük. A csendőrség kidoboltatta hogy a lopott holmit a község házára kell visszavinni.

D.u. 5^h-ra a régi képviselőtestületet összehívták. Vágsellyéről Grendel borbély volt kint, mint a szlovákiai kommunistapárt megbízottja. A régi polgári eljáróságot lemondatta és az új kommunista eljáróságot beiktatta.

Az éjjel megérkezett Szívós Pista bácsi. Nagysurányból gyalog jött. Érdről Komáromon át jött. Komáromból Surányba orosz t. autóval.

- 1945. IV. 25.

Csendőrség levetette az iskoláról az angyalos magyar címet.

Folyik az elásott ládák felszedése.

- 1945. IV. 26.

Csend és békesség!

Berlinben utcai harcok dúlnak. Állítólag Berlin alatt és Drezdánál is találkozott az orosz és angolszász haderő. Állítólag Hitler Japánba repült.

- 1945. IV. 27.

Iréne néni és Pista bácsi ma reggel Érdre elutaztak. Anikóval kikísértük Sellyére őket húzva oda és haza a kis kézi kocsit. Nyitott teherkocsiban mentek.

Az a csehszlovák csendőrparancsnok van most, aki mint őrmester 1938 előtt is volt már Deákin. Ma nálam volt és jóindulatáról biztosított. Majd meglátjuk.

- 1945. Vi. 1.

Nagy kommunista ünnepség.

Vörös zászlók és csehszlovák zászlók alatt vonult a tömeg a községházától a Főszegen elhantolt oroszok sírjához. (Ezeket – 4 – a határban találták meg kóroval letakarva és a faluban dízsírban temették el.)

Ünnepi ebére az uradalomban lévő orosz kapitány hívott meg a többi helybeli intelligenciával együtt. Az ebéd jó volt, mert Vámosyné segédtisztne készítette, de a társaság nem mindennapi volt. Az asztalfőn ült a kapitány, mellette a katonái, majd jöttünk mi. Volt ott jelen parádés kocsis, lakos, menekült borbély, stb. Ital: répaszesz volt. De az oroszoknak és a szlovák csendőröknek ízlett, mert bőséges fogyasztották.

- 1945. V. 5.

Édes kicsi Tündém, ma van 4. születésnapod. A kegyelmes Isten éltessen sokáig jó egészségben, jobb békeségbe és mindig megmaradó tiszta szeretetben!

Édesanyád az ünnepi alkalomra való tekintettel gyermek-zsúrt rendezett és az ebédlőben nagy eszem-izsom volt számotokra. Sokan voltak és jól bepakoltatok a tortából, habos rolóbból.

5. születésnapodon méreteid a következők: súly - 17 kg. magasságod, 97,7 cm harisnyában. Általában, korodat tekintve, kis növésű vagy. Jövőre Csongor utolér. Súlyban már az idén is, mert csak 1 kg.-l könnyebb!

- 1945. május 7.

14 óra 41 perckor Németország feltétel nélkül letette a fegyvert!

- 1945. V. 10.

15^h-15^h30' harangszó a béke megérkezése szent alkalmára. Csak azután végre béke legyen: minden nemzetnek és minden egyénnek, minden tekintetben!

A kommunista előljáráóság vezetése mellett tisztelgő felvonulás a két hősi emlékműhöz és az orosz sírokhoz. Palkócon agyonlőtt orosz temettünk el a Főszegen a többi mellé. Nyitott koporsóban vitték vállon és a sírnál a nyitott koporsót ráhelyezték a kihányt földre és úgy beszélt mellette az orosz kapitány, majd a bíró fölkérésére, a község nevében, én beszéltem.

Itt kell megörökítenem, hogy az új kommunista előljáráóság igen szépen viselkedik. Mind jó magyarok és tisztességes magyar munkások. Deákiról nem vittek el még senkit, de más falukból, főleg Sellyén összeszedték a magyar urakat és a sellyei járásbíráóság épületében fogva tartják. Mindenféle munkát végeztetnek velük

és népbíróóság elé állítják majd őket. Néhány ref. ig. tanító mellett egyetlen lelkész van csak a magyarsóki ref. lelkip. Rácz László. Családja Deákin tartózkodik márc. végétől, mert otthonukat feldúlta és kifosztotta a csöcselék.

- 1945. V. 22.

Mivel az új állam az összes iskolákat államosította, ma volt a beíratás az új áll. iskolába. Eredmény: 321 magyar, 3 szlovák. Így csak magyar nyelvű oktatás lesz.

- 1945. V. 23.

Churchill az angol miniszterelnök lemondott, de a király megint őt bízta meg. A rádiókat tönkretéve visszaadták. A legtöbbnek lába kelt. Az általam beadottat, állítólag, egy orosz őrnagy vitte el.

- 1945. VI. 16.

Tegnaptól százával mennek hazafelé az orosz teherautók. Mindenféle zsákmánnyal vannak megrakva. Szerencse, hogy rajtunk csak átvonulnak.

Ma reggel ment el családjával Tóth Ferenc főintéző az anyaországba. Kiutasították őket. Mindegyik anyaországának ez a sorsa.

- 1945. VI. 22.

Volt iskolánk homlokzatáról le kellett venni „ref. népiskola, 1928” felírást.

- 1945. VI. 26.

Állandóan tart az oroszok hazavonulása: vonaton, teherautón, kocsin, lóháton és gyalog. Az irány: Bpest. Ott vagonírozzák be őket.

- 1945. VI. 27.

Hivatalosan lejött a községházára, hogy kongrua a magyar és német lelkészeknek nem jár. Na, a szép demokrácia!

- 1945. VI. 28.

Ma mellettünk vonulnak el az oroszok. D.e. két muszka beugrott a kertbe és éretlen zöld barackot téptek le.

- 1945. VI. 29.

Sellyére 800 szlovák katona érkezett Pozsonyból.

- 1945. VI. 30.

A Sellyére jött szlovák katonákból 7 a majorba jött.

Sellyén nem szabad magyarul beszélni, mert puskatus jár érte! S így megy ez ma Szlovákia szerte. Hetek óta tart Pozsonyban, ahonnan kiüldöztek már szinte minden magyart, még olyat is, aki ott született! A pozsonyiakat 50 kg. csomaggal Ligetfalura telepítik.

Beszélnek egyre jobban és a szlovák újságok útján, rádió hirdeti, hogy a csehszlovákiai német és magyar kisebbséget ki kell telepíteni. Szomorú sors volna ha ez megvalósulhatna.

- 1945. VII. 1.
Szlovák katonák levétették a „Kálvin-tér” és a „Rákóczi utca” feliratokat.
- 1945. VII. 4.
Mától már van rendszeren postahivatal és belföldön lehet levelezni.
- 1945. VII. 5.
Ma az utolsó határnap az anyaországok elköltözésére. Sok család nyomorúságát jelenti ez a kiutasítás.
Eső hosszú hetek óta nincs. Búzatermés még aránylag „jó”, de árpa már igen silány, krumpli, kukorica, bab, répa, mák pedig nem lesz az idén.
- 1945. VII. 7.
Este Anikóval tejet hoztál. Már közel voltatok haza, amikor a tejeskannát földhöz csaptad, hogy tovább nem viszed. Persze a tej kidőlt. Alig maradt valami a kannában. Édesanyád csak megpirongatott. Én meg később tudtam csak meg; így adódott, hogy „szárazon” úsztad meg a tejügyet. Az ilyen csúnya viselkedés pedig méltán megérdemelte volna a büntetést.
- 1945. júl. 14.
Édes kicsi Tündém! A mi világunk csak nem akar megnyugodni. Egyre jobban beszélnek s most már nem csak itthon, de külföldön is, az itteni magyarság kitelepítéséről cserébe az anyaországi szlovákokért. Beneš elnök kérelmet terjesztett a nagyhatalmak elé 400'000 itteni magyar kitelepítése ügyében. Azt gondolom, ha emberségesen történik az elintézés, akiket kitelepítenek - azok jobban járnak.
Kidobolták a magyar pénz csehszlovák pénzzel való kicserélését. Az apró pénzt (pengősöket is) nem váltják be. Ez mind elvész?
- 1945. júl. 16.
Egyre gyakrabban hallunk az itteni magyarság kitelepítéséről és mintha egyes kormányintézkedések ezt a célt szolgálnák.
Ma érkezett meg az összes magyar tanerőnek azonnali hatállyal való, nyugdíj nélküli elbocsátása. Nem számít, hogy ki mennyi ideig és milyen hűséggel szolgált, ha egyszer magyar, pusztulnia kell. A nyugdíj nélküli elbocsátás pedig a legnagyobb erkölcstelenség, mert az evangélium szerint: méltó a munkás a maga jutalmára! Az idők járása megnehezedik felettünk és egyre keményebb feladat lesz magyarnak maradni. A közeli jövő megfélemlítéseket hozhat.

- 1945. VII. 17.
Tantestület Galántán volt a tanfelügyelőnél. Biztatást kaptak. Úgy látszik erősen megrostálják majd a magyar nemzetiségű tanítókat.
- 1945. VII. 25.
Ma vittük fel a karácsony hetében elásott 5 láda porcelánt és ezüstneműt. Az Anikó ezüstkésének pengéje megrozsdásodott. A 400 napig járó órának semmi baja sincs.
Az üzletekben lassan már lehet kapni élesztőt!
A potsdामी értekezleten a „három nagy” elvben kimondotta a népcserét, de utasította a közép-európai kis nemzeteket, hogy a kitelepítést fűgesszék fel.
- 1945. VIII. 1.
Édes kicsi Tündém! Ma érkezett az első hivatalos levél a lelkészi hivatal részére. Pozsonyból jött az ottani ref. lelkipásztor Szabó Béla esperestől. Szlovákul van írva és nem Szabó Béla, de az u.n. „szervező bizottság” elrendelte, hogy a hivatalos nyelv a szlovák és a lelkészeknek nyelvvizsgát kell tenniök. Hej! 1938 előtt bezzeg más élet volt az akkori Čsl. Köztársaságban!
- 1945. VIII. 2.
Kismányáról a magyar ref. lelkipásztort, 7 családdal együtt kocsira rakták és Komáromnál át akarták rakni a határon, de az oroszok nem engedték. Erre visszahozták őket Érsekújvárba s ott a volt gettóba zárták be. Majd újból a határra vitték, de az oroszok ismét meggátolták gonosz szándékukat. Megint Újvár következett, majd hazaengedték őket. Kálnay Károly lelkipásztornak összetörték a bútorát a szlovák katonák és állítólag a parókiát ki is fosztották.
- 1945. VIII. 4.
Kidobolták a magyar zászlók és jelvények kötelező beszolgáltatását a községházára.
- 1945. VIII. 10.
Beneš elnök aláírta azt a törvényt, ami szerint minden magyar és német elveszíti Čsl. állampolgárságát. Hat hónapon belül kell kérelmezni s ha nem volt az illető fasiszta - talán megkapja.
- 1945. VIII. 10.
Ma vitték el a napokkal előbb 12.000 K-ért eladott autónkat.
- 1945. VIII. 12.
Édes kicsi Tündém! Mivel csak 3 nap választ el a búcsútól, ma vasárnap lévén, a körhinták már föl vannak állítva. Te is rajta ülték az egyiken. Mivel azonban nem volt jó[l] felszerelve és a vásott gyerekek is ráncigálták, leszakadtak és alaposan a földhöz vágódtatok. Az arcod és a fejed több helyen erősen megzúzódott! Volt sírás quantum

satis! (Nagyon sok!) De mivel minden szerencsétlenségben szerencse is van, Tenéked is szerencséd van, hogy egy másodperccel nem később zuhantál le, mert akkor a beton vizesmedencének vágódsz s a fejed könnyen betörhetett volna!

- 1945. VIII. 18.

Éjjel 12^hkor Japán feltétel nélkül letette a fegyvert. Napokkal előbb az orosz hadat üzent Japánnak és az angolszászok 2 drb. u.n. atombombát dobtak le japán 1-1 gyárvárosára, ami borzalmas erejénél fogva a legkegyetlenebb harci eszköznek bizonyult.

A II. világháború véget ért. Vajjon milyen lesz a béke? Országok pusztultak el, tízmilliók haltak meg, koldus lett, szinte az egész Európa s miért? Kérdik most a megmaradtak. Bárcsak egy új korszak kezdődne, amikor többet már a háború furiája nem pusztíthatja el a nemzetek színe-virágát, de öldöklés helyett alkotó munkára lendülnek a karok s felépíti az ember Isten segítségével a Béke, az Igazság, a Szeretet, a Krisztusi demokrácia világát, melyben Isten is, az ember is az Őt megillető helyre kerül.

- 1945. IX. 7.

Szlovák katonák, mint felelőtlen elemek, garázdálkodtak több háznál. Pálinkát, kerékpárt, zászlót, kisebb fehérnemű darabokat vittek magukkal.

- 1945. IX. 11.

9-én volt a taksonyi búcsú. Szlovák katonák is részt vettek. Egyszer csak ütni kezdték a magyart. Előbb gyerekeket, asszonyokat, majd legényeket és férfiakat vertek meg. A vége nagy verekedés lett. 2 szlovák katonát agyoncsaptak, többet súlyosan megvertek. Rákövetkező nap 85 magyart összeszedtek és Galántára vitték, ahol véresre verték őket. Néhánynak talán még kezét is eltörték, többnek fülét leszakítotték, stb.

- 1945. IX. 13.

Egyre több magyar községben írják össze a jobb módú gazdákat kitelepítés végett. Hír szerint Deáki is sorra került. Állítólag édesapátok is közte van, mert egyik hír szerint azért mert állítólag elégettem a Beneš elnök képét 1938. nov. 10-után, másik forrás szerint pedig azért mert kértem a nemzetvédelmi keresztet. -- A hírek vétele után elmentem a helybeli csl. csendőrőrs parancsnokához s megkérdeztem, hogy mi igaz a hírből. Kell-e tartanom az elhurcoltatástól és lakásunk kifosztásától vagy sem? A csendőrparancsnok megnyugtatót. De vajjon őszinte volt-e?!

- 1945. IX. 14.

Esetleges deportálásunk ügyében voltam Pozsonyban, de akiket kerestem, nem voltak otthon.

Állítólag ma d.u. Alsószelire 40 gazdának megjött a kitelepítési végzés. Sok ellenkező hír van forgalomban. Mindenesetre nyugtalanságot okoznak s a rémület napról-napra nő.

A sötétség leple alatt hordtuk holmink egy részét megbízható családokhoz. Izgatott, terhes napok!

- 1945. IX. 19.

A közeli Nádszegen szlovák katonák libákat lopkodtak, majd hízósertéseket is akartak vinni. Verekedés támadt. Az egyik legény lekapta a szlovák katona válláról a géppisztolyt és 2 szl. katonát lelőtt. Sellyéről karhatalmi megerősítést vittek, míg 2 orosz a falu pártján avatkozott bele a küzdelembe. Az egyik orosz és néhány civil meghalt. Később az egész férfilakosságot Sellyére hajtották be.

- 1945. szept. végén.

Az idő csodálatosan szép és és rendkívül meleg. Szinte nyári meleg.

Megjegyzem, hogy nagy szeretettel és „türelemmel” tanítod Csongort beszélni. S az szépen szót fogad. A nyelvlecke rendszerint reggel van, még az ágyban.

Azt is feljegyzem, hogy szeretsz édesanyádhoz az iskolába járni. Elég rendszeren viselkedsz.

- 1945. X. 2.

Budapesti községi választások. Most dől el, hogy melyik irányba megy Magyarország: polgári v. kommunista holnap felé?

- 1945. X. 9.

Bpsten a kisgazdapárt győzött megszerezve az abszolút többséget. Nagy-Bpest gyárvárosaiiban pedig az egyesült szociáldemokrata-kommunista lista győzött.

A nov. 4-én esedékes országos képviselőválasztásokon ezek szerint a kisgazdapárt óriási többségre számíthat.

- 1946. X. 16.

Több évi "elsötétítés" után, ma este ismét ég az utcai villanylámpa! Bárcsak minden téren béke lenne!

- 1945. X. 24.

Tegnap a csendőrség és katonaság kb. 45-50 embert összeszedett és Sellyére vitte. Innen ma vitték tovább Csehországba. Állítólag Morva- v. Csehországban szednek répát. Most minden magyar községben így van. Visznek tanult embereket is. Inkább olyanokat akik szélsőjobbaldaliak és u.n. „nagy-magyarok” voltak.

- 1945. XI. 6.

A 4-én lezajlott magyarországi választások nagy kisgazdapárti többséget eredményeztek. Kisgazdapárt 58%, szoc. dem. 27% és kommunista 14%. A kispártok megsemmisültek.

- 1945. XI. 8.

Édes kicsi Tündém! A hőseink emlékművén díszelgő turult a helyi komisszár parancsára ma de 11h^hkor eltávolítottuk és a templomba tettük. Lesz abból még Phönixmadár!

- 1945. XI. 23.

Tündikém! Ma a sezlonon való ugrálás közben rekiugrottál fejeddel a villanylámpának. A külső lámpaernyőnek a fele szépen levált egy nagy üres ívet képezve. Édesanyád [a] popsídat megsimogatta érte.

- 1945. XI. 29.

Diftéria ellen lettetek beolta. Utána a szobából kifutottál a konyhába s ott a cselédlánynak sírva panaszkodtál, hogy a doktor bácsi megszúrt. Előtte nagy érdeklődéssel tekintettél az oltás elé, nem tudva, hogy t. k. miből is áll. Úgy látom, hogy a négy hét múlva leendő megisméltése keservesebb lesz. Látod kicsi Tündém ez a helyes életfelfogás. Kisebb bajjal megelőzni a nagyobbat. Szívesen kell elviselnünk a próba idejét, mert ki tudja általa Isten nem-e egy sokkal nagyobb veszedelemtől akar megmenteni!?

- 1945. XII. 5.

Mikulás est Tündikém! Olyan indián üvöltést rendeztetek az ablak kipakolása közben, hogy az ember dobhártyája veszedelemben forgott!

Édesanyád erre az alkalomra hímzett piros papucskáidat raktad ki az ablakba. Lett is mellette szép fehér hócipő, törhetetlen pohárka, diómagú szilva, nápolyi-szelet (hazai), mogyoró és 2-3 szem mézcsukor. No, meg egy piros alma. Tekintve a világ nyomorúságát: ez fejedelmi mikulás!

Szívecskéd tiszta örömét őrizze meg az Isten!

Megdícsérlek, hogy igen szeretetreméltó vagy - Szeretsz minket és szeretted magad. És ami nagy szó: szép dallamban énekelted a XLII. szoltárt. Most tanuld a XXV-t.

Az éneklő ember boldog ember!

- 1945. dec. 19.

Édes kicsi Tündém!

Tegnapelőtt igen nagy kár ért minket. Az anyadisznó hajnalban megellett. Az ajtón lévő lukon egy valahogyan kibújt a malacok közül. A hidegben sírni kezdhett, mire anyja az ajtót sarkából kidobta és megfagyasztotta az ólban bent maradó 8 malacot is. Tegnapra ellette megdöglötten a 10-iket! A kár 20.000 kčs. Most, hogy kongruát édesapád nem kap, igen nagy csapás. Kellott volna az áruk nagyon.

E hónap első felében lefolytatott magyar-csehszlovák tárgyalások eredménytelenül végződtek.

- 1945 karácsony²

Édes kicsi Tündém! Az életed első háborúmentes karácsonya! Tartottunk is a templomban, szépen kivilágítva, k. esti áhítatot. Sokan voltunk!

Karácsonyfátok nem volt nagy, de szép. Volt alatta neked fekebársony kantáros alj, hozzávaló blúzzal, copfos baba, 2 kis ágy, éjjeli szekrények, kirakós kockajáték, mesekönyv. Volt is nagy s tiszta öröm!

Hatóság is utalt ki cukrot a gyerekeknek. A 6 éven aluliak egy-egy szelet csokoládét is kaptak és négyen (cseládlány is 20 éven aluli) 35 dg. apró cukorkát. Vegyeset, de jót.

Csongorral együtt kaptál egy kis asztalkát, külön számmal mindegyikötöknek.

Karácsonyra ért véget a három nagyhatalom (U.S.A, Brit és a Szovjet) külügyminisztereinek moszkvai tanácskozása és megállapodásuk a Közép- és Dél-Kelet Európa államainak békefeltételeiben. Így Magyarország sorsa is lassan eldől.

- 1946. I. 5.

Édes kicsi Tündikém!

Napok óta lázas, ágyban fekvő beteg vagy Csongorral együtt. A F. Zoli doktor bácsi jó orvosságot írt. Szeded szorgalmasan, gőzölsz hűségesen, de mivel diftéria járvány és oltástok csak 6 hét után hat, ma szérum oltást kaptál diftéria ellen. Különben türelmes jó beteg vagy. Gyógyulj eg mielőbb édes kicsi Tündikém, mert mi lenne velünk, ha angyalka lennél!?

Ma reggel kidobolták, hogy minden magyar és német nemzetiségű lakos rádiókészülékét a d.e. folyamán a csendőrségen adja le.

Így fest az új békés demokrácia!

- 1946. I. 5.

Este 8^h körül Ivány Ferenc rektor úr hazaérkezett. Feleségét és Zsuzsikát Grácban hagyta.

- 1946. I. 8.

Úgy látszik Tündikém, hogy hölgyfodrász leszel, mert Csongoron gyakorlod magad. Ma a Csongor haját, elől középen ollóval lenyírtad. Édesanyád „kiagyusztált” a művészkedésért s azt gondoljuk ezen a téren felhagysz további babérokra való áhítózással.

- 1946. I. 10.

Ma reggel végezték ki Bárdossy Lászlót az Oroszországnak hadat üzenő volt m. kir. miniszterelnököt – golyó által.

---

² *Bejegyzés az oldal tetején más színnel: Magasságod 1945. XII. 31-én, harisnyában: 101 cm*

- 1946. II. 1.

Ma iktatták törvénybe Magyarországon a köztársasági államformát és Tildy Zoltán, volt szeghalmi ref. lelkipásztort választották meg első elnöknek! Adjon az Úr csendes békeséget az ő népének!

Édesanyáttal ma Negyeden voltatok Kiss Éviéknél és Tóth Karcsiéknál.

- 1946. II. 17.

A falusi lelkipásztorból államfővé lett Tildy Zoltán köztársasági elnök úr ma búcsúzik el a szeghalmi gyülekezetétől és mond le lelkipásztori állásáról.

- 1946. II. 20.

Édes kicsi Tündém! Tegnap este igen jó kedvetek volt. Az ágyakon hancúrozatok. A végén mindhárman az Anikó ágyába mentetek. A hangos zsvajt és kacagást tompa puffanás és éles sírás váltotta fel. Te estél le a padlóra és homlokodat megütötted. Az történet, hogy Csongorral együtt Anikón lovagoltatok. Hogy-hogy nem Csongor valahogyan letaszított a - „vallomásod” szerint. A sírás soká nem tartott, ellenben mindhárman utána gyorsan elaludtatok.

Az óvatosság sohasem árt!

- 1946. II. 26.

Ma írták alá Bpsten a magyar-csehszlovák szerződést, amit Prágában kötöttek meg, a lakosságcsereére vonatkozóan. Tehát ha a békeszerződés szerint Csehszlovákia maradunk, sok itteni magyar sorsa megpecsételődött.

- 1946. II. 12.

Ma d.u. fölakasztották Szálasi Ferenc volt nemzetvezetőt, Vajda Gábor, Beregfi³ és Gerja József volt minisztereket. Reggel Rajnis⁴ Ferencet lötték agyon. Hetekkel előbb golyó által végezték ki Bárdossy László volt m. kir. miniszterelnököt, Imrédy Béla miniszter, pártvezért, Pálffy Fidélt grófot és Budinszky⁵ minisztereket pedig úgy akasztották föl. Rajtuk kívül más kevésbé neves embereket is végeztek ki. A népbíróóság még javában működik, úgyhogy még lesz halálos ítélet biztosan.

Bizony, rettenetes kor ez a mienk. Igaz, nem babra megy a játék. A mózesi törvény dívik most: szemet-szemért, fogat-fogért. Bízunk azonban a jó diadalában, hogy a bosszúállás után eljön az emberiesség és a bölcs építés ideje.

Adja az Úristen, hogy minél előbb, s minden országban!

---

³ Beregfy Károly

⁴ Rajniss Ferenc

⁵ Budinszky László

- 1946. III. 15.
Édes kicsi Tündém!

Örömmel jegyzem fel, hogy önállóan játszod el zongorán, helyes kéztartással, a „boci-boci tarká”-t. Édesanyád megmutatta és Te szépen s könnyen megtanultad. Fogadj szót édesanyádnak mindig Tündikém, mert a javadata akarja s tanulj zenét, mert melódia sokszor a lélek balzsam. Aki zenét ismer az jobban tud gyönyörködni és gyönyörködtetni.